

ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาต่างกับฟ้องในคดีอาญา

เมื่อไต่ทราบดีถึงแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างกับฟ้อง ตลอดจนข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้องและข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาแล้ว สิ่งที่จะพิจารณาคอมากที่สุดคือ ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาต่างกับฟ้องในคดีอาญา

4.1 หลักเกณฑ์ทั่วไป

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาความอาญา นับแต่มีการกล่าวอ้างข้อเท็จจริงในคำฟ้องและไต่ทราบดีถึงการพิจารณาจากพยานหลักฐานที่เสนอเข้าสู่คดีจนหมดสิ้นแล้ว ผล 2 ประการที่ไต่คือ ประการแรก ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาไต่ตรงกับข้อเท็จจริงตามที่กล่าวอ้างมาในคำฟ้อง ซึ่งในกรณีนี้ศาลย่อมมีอำนาจในอันที่จะลงโทษจำเลยได้ ประการที่สอง ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาแตกต่างไม่ตรงกับข้อเท็จจริงตามที่กล่าวอ้างในคำฟ้อง ในกรณีหลังนี้เองที่เรียกว่า "ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในคดีอาญา" ซึ่งอาจแตกต่างกันในสาระสำคัญหรือมิใช่สาระสำคัญ และอาจแตกต่างกันในฐานความผิด¹

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญหรือมิใช่สาระสำคัญ ทั้งนี้ ไต่กล่าวในส่วนคำฟ้องคดีอาญาแล้วว่า โดยทั่วไปคำฟ้องในคดีอาญาจะคงปรากฏถึงข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญของความผิดที่ฟ้อง และข้อเท็จจริงที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด บุคคลสิ่งของที่เกี่ยวของกับการกระทำความผิด ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในคดีอาญาจึงอาจแยกออกได้เป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ และข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่มีไต่แตกต่างกันในสาระสำคัญ

¹ คณิง ฤาไชย , อ้างแล้ว , หน้า 117 - 119

ขอเท็จจริงต่างกับฟ้องในฐานความผิด ขอเท็จจริงต่างกับฟ้องอีกกรณีหนึ่ง เป็นกรณีที่โจทก์ฟ้องจำเลยในฐานความผิดฐานหนึ่ง โดยระบุแต่เฉพาะขอเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานนั้นลงไปในการฟ้อง เมื่อได้มีการพิสูจน์จากพยานหลักฐานภายหลังพบว่า การกระทำของจำเลยมิใช่เป็นความผิดตามฐานความผิดที่ฟ้อง แต่กลับพบว่า การกระทำของจำเลย เป็นความผิดฐานอื่นที่โจทก์มิได้กล่าวไว้ในฟ้อง ซึ่งมักเกิดขึ้นในกรณีความผิดที่คาบเกี่ยวใกล้ชิดกัน ขอเท็จจริงเท่าที่ปรากฏไม่อาจจะบอกแน่ชัดว่าการกระทำของจำเลย เป็นความผิดฐานใด เช่น จากขอเท็จจริงโจทก์ เห็นว่าการกระทำของจำเลย เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ โจทก์จึงฟ้องจำเลยในฐานความผิดฐานลักทรัพย์ โดยระบุแต่เฉพาะขอเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานลักทรัพย์ไปในการฟ้อง แต่ขอเท็จจริงในทางพิจารณาปรากฏว่าการกระทำของจำเลย เป็นความผิดฐานอื่น เช่น เป็นความผิดฐานรับของโจร หรือยักยอกทรัพย์เสียหาย เป็นต้น

4.2 ขอเท็จจริงต่างกับฟ้องตามแนวความคิดของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

4.2.1 ขอเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ และมีสาระสำคัญตามแนวความคิดของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มคอมมอนลอว์ แต่เดิมมีความเข้มงวดในเรื่องความตรงตรงกันระหว่างขอเท็จจริงที่กล่าวอ้างในการฟ้องกับขอเท็จจริงที่พิสูจน์ได้ เป็นอันมากถึงแม้ว่าขอแตกต่างนั้นจะมีสาระสำคัญก็ตาม¹ เช่นในคดี State v Harris ศาลได้ตัดสินยกฟ้องในความผิดฐานลักทรัพย์รองเท่า 1 คู่ เพราะขอเท็จจริงในทางพิจารณาปรากฏว่ารองเท่าที่ถูกลักไปนั้นเป็นรองเท่าข้างขวาทั้ง 2 ข้าง

¹ "American Jurisprudence", 2 nd ed Vol 4 , New York The Lawyer co-operative publishing company , 1968 p 1039.

จึงไม่ใช่ร่องเท้า 1 คู่ 1

อย่างไรก็ดี กฎเกณฑ์ดังกล่าวได้รับการผ่อนคลายเป็นอย่างมาก และศาลไม่พิจารณาถึงผลของความแตกต่างที่เคร่งครัดมากอีกต่อไป 2 ใน ปัจจุบันหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องใดถูกสร้างขึ้นว่า จะถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องก็ต่อเมื่อปรากฏว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำฟ้อง และข้อเท็จจริงที่พิสูจนใด แยกต่างกันในสาระสำคัญและเป็นผลเสียหาย (material and prejudicial) 3

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ มีหลักทั่วไปว่าในคดีอาญา การที่จะลงโทษจำเลยใดจะต้องปรากฏว่าพยานหลักฐานที่พิสูจนใด จะตรงกันกับข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างมาในคำฟ้องในส่วนที่เป็นเนื้อหา (material) และเป็นสาระสำคัญ (essential) ในความผิดที่ใดกล่าวหา 4 ทั้งนี้ถ้าพยานหลักฐานในคดีอาญาไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในส่วนที่เป็นเนื้อหาและสาระสำคัญของความผิดที่ใดฟ้องแล้ว ย่อมถือได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แยกต่างกันในสาระสำคัญ

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่ไม่ถือว่าเป็นสาระสำคัญ (immaterial)
ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่ไม่ถือว่าเป็นสาระสำคัญนี้มีหลักว่า ถ้าข้อเท็จ

1 คดี State v Harris , 3 Har 559 (Del 1841).

Rollin M Perkins , Op cit , p 905-906.

2 Ronald A Anderson , Op cit , p 199-200.

3 The rule now generally established is that to make a variance between allegations in an indictment or information and the proof fatal, it must be material and prejudicial.

Ibid.

4 Ibid , p 201.

จริงที่พิสูจน์ได้ตรงกับข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างในคำฟ้องในเนื้อหาสาระสำคัญ หรือลักษณะของข้อแตกต่างนั้นไม่ทำให้จำเลยผิดหลงในการดำเนินคดี¹ หรือข้อเท็จจริงที่แตกต่างนั้น เป็นเพียงรายละเอียดที่ไม่จำเป็นหรือไม่ใช่สาระสำคัญที่จะต้องกล่าวในคำฟ้อง² รวมทั้งในกรณีที่ความแตกต่างนั้น เกิดจากความผิดพลาดในทางเทคนิคที่ไม่มีผลเสียหายแก่จำเลย เช่นในกรณีที่ 2 ของคำฟ้องแต่เขียนเป็นครั้งที่ 3 เป็นต้น³ กรณีดังกล่าว เหล่านี้ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องที่มีข้อแตกต่างกันในสาระสำคัญ

ในกรณีนี้จะกล่าวต่อไปนี้ จะโดยกตัวอย่างของแนวความคิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องในกรณีต่างๆ ตามแนวความคิดของอังกฤษและสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ

ข้อเท็จจริงตรงกับฟ้อง เกี่ยวกับ ฎิยาอาการ ฎิธีการ หรือ เครื่องมือที่ใช้ (manner, means, instrumentalities)

ตามแนวความคิดของคอมมอนลอว์ถือว่า ความแตกต่างของข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้าง และข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้เกี่ยวกับฎิยาอาการ ฎิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิด ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องที่แตกต่างกันในสาระสำคัญและเป็น การเสียหาย (fatal variance) เช่นในคดีฆาตกรรมที่ฟ้องกล่าวหาว่าความผิดโค่นล้มโคโยไซหิน หอนเหล็ก หรือของแข็งบางอย่าง แต่ข้อเท็จจริง

¹ It is the universal rule that a variance between pleading and proof in criminal case is not material when the allegations and proof substantially correspond, or when the variance is not of a character which could have misled the defendant at the trial.

Ibid , p 202-203.

² Ibid.

³ คดี U.S. v Glass, C.A. Ariz 1969, 421 F2d 832 U.S.C.A. T18 , Op cit , p439.

ที่พิสูจน์ได้ปรากฏว่า การตายมีสาเหตุมาจากเชื้อโรคที่เข้าสู่ร่างกายเนื่องจากการที่ผู้ตายไถ่กระทบกับของแข็งบนพื้นหลังจากที่โคลมลง¹ หรือในความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยมีเจตนาฆ่า (assault and battery with inten to kill) และความผิดฐานฆาตกรรมที่กล่าวอ้างในคำฟ้องว่าทำโดยวิธีการใช้ปืนยิง แต่ขอเท็จจริงในทางพิจารณาปรากฏว่าโคทำร้ายโดยใช้มือและกำปั้น² ซึ่งกรณีทั้งสองนี้ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในข้อสาระสำคัญ

แต่อย่างไรก็ดี การกล่าวหาว่าใช้อาวุธอย่างหนึ่งอย่างใดกระทำความผิดอาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่ากระทำความผิดโดยใช้อาวุธนั้น ถ้าสามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ว่า โคใช้เครื่องมือที่มีลักษณะโดยทั่วไปคล้ายคลึงกัน ลักษณะของการทำร้ายและผลที่ไถ่รับทำนองเดียวกัน ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ³ เช่นในความผิดฐานฆาตกรรมที่โคกล่าวหาว่าการตายมีสาเหตุมาจาก club, knuck, blackjack หรืออาวุธที่อาจทำให่ตาย (a deadly weapon) เมื่อพิสูจน์ได้ว่าผู้ตายถูกยิงควยปืนก็สามารถลงโทษโค⁴ หรือในความผิดที่กล่าวหาว่าฆ่าโดยทำร้ายร่างกายโดยใช้เสียม แต่ขอเท็จจริงในทางพิจารณาปรากฏว่าผู้เสียหายถูกทำร้ายควยหินหรืออิฐก็สามารถลงโทษโคเช่นกัน⁵

¹ คดี Murphy v Com, 226 Ky 169, 10S.W.2d 626.
Ronald A Anderson, Op cit , p 204.

² คดี Harrell v State 148 Mass T18, 114 S.O.815.
Ibid.

³ Ibid , p 205.

⁴ คดี Barton v Com , 238 Ky 356 , 38 S.W.2d 218.
Ibid.

⁵ คดี State v Spahr , 186 Ind 589, 117 N.E.648.
Ibid.

ข้อเท็จจริงทางกบฏเกี่ยวข้องกับ เวลากระทำความผิด ในกรณี
ข้อเท็จจริงทางกบฏเกี่ยวข้องกับ เวลากระทำความผิด ตามแนวความคิดของ
คอมมอนลอว์โดยทั่วไปไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงทางกบฏในสาระสำคัญ¹
เว้นแต่ในความผิดที่เวลา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เช่นความผิดในการจำหน่าย
สุราในระหว่างวัน เวลาที่กฎหมายห้าม² โดยความผิดที่ตามแนวความคิดของ
คอมมอนลอว์ไม่ถือว่า เวลาเป็นองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญให้แก่ assault
and battery, abortion or attempted abortion, conspiracy,
embezzlement, homicide, incest, larceny, obtaining money by
false pretenses, perjury, procuring another to set fire to
a building, rape, receiving stolen goods, robbery, seduction,
unlawful cohabitation เป็นต้น³

ข้อเท็จจริงทางกบฏเกี่ยวข้องกับสถานที่เกิดการกระทำความผิด
โดยทั่วไปถือว่าเป็นข้อเท็จจริงทางกบฏที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ ถ้าสถานที่
กระทำความผิดเป็นองค์ประกอบหรือเป็นสาระสำคัญของความผิดที่กล่าวหา เช่น
ในความผิดฐานลักทรัพย์ในอาคาร (larceny in a building) หรือความ
ผิดฐานงัดแงะตู้ของยง เขาเข้าไปในเคสสถานในเวลากลางคืนโดยมีเจตนา
ประกอบอาชญากรรม (burglary) ถือว่าสถานที่เป็นสาระสำคัญของความผิดที่
จะฟ้องพิสูจน์ให้ไต่ถามที่กล่าวอ้างในคำฟ้อง⁴ แต่สถานที่ที่กระทำผิดมิใช่
สาระสำคัญของความผิด แมวข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้จะแตกต่างจากที่กล่าวหา

¹T.R. Fitzwalter Bulter , Op cit , p210.

² คดี Com v Purdy , 146 Mass 138, 139 15N.E: 364.
Ronald A Anderson , Op cit , p 210.

³Ibid , p 211-212.

⁴Ibid , p 214.

ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับพ้องในสาระสำคัญ และในกรณีที่คำฟ้อง
 โทกล่าวหาว่าจำเลยใดกระทำความผิดในหลายเมือง ถ้าข้อเท็จจริงตามที่
 พิสูจน์ปรากฏว่าจำเลยใดกระทำความผิดในเมืองหนึ่ง เมืองใดตามที่โทกล่าว
 อ้างในคำฟ้องนั้น ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับพ้องในสาระสำคัญสามารถ
 ลงโทษจำเลยได้¹

ข้อเท็จจริงต่างกับพ้อง เกี่ยวกับบุคคลหรือชื่อของบุคคล (persons
 and names) ในกรณีข้อเท็จจริงต่างกับพ้อง เกี่ยวกับตัวจำเลยหรือชื่อของ
 จำเลย โดยทั่วไปคำฟ้องจะต้องระบุถึงชื่อของจำเลยผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความ
 ผิด และถ้าปรากฏจากการพิสูจน์ว่าชื่อของจำเลยผิดไปจากที่ฟ้องก็อาจถือว่า
 คำกล่าวหาเป็นอันเสียไป² เว้นแต่ความแตกต่างนั้น เป็นเพียงการสะกด
 ตัวอักษรผิดพลาต หรือแตกต่างเฉพาะชื่อที่อยู่ตรงกลางเท่านั้น อย่างไรก็ตาม
 ในบางคดีศาลก็ถือหลักว่า แม้จะปรากฏภายหลังว่าชื่อของจำเลยผิดไปก็ตาม
 ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อตัวบุคคลที่ถูกฟ้องก็สามารถลงโทษจำเลยได้ เพราะถือ
 ว่าคำฟ้อง เป็นคำกล่าวหาต่อบุคคลมีชื่อชื่อของบุคคล³ ซึ่งก็รวมทั้งในกรณีที่
 ปรากฏภายหลังว่าชื่อตามที่ระบุในคำฟ้อง เป็นชื่อปลอมของจำเลย ศาลก็สามารถ
 ลงโทษจำเลยได้⁴

ส่วนในกรณีข้อเท็จจริงต่างกับพ้อง เกี่ยวกับผู้เสียหาย ถือหลักว่า
 ถ้าผู้เสียหายเป็นสาระสำคัญของความผิดที่โทกล่าวหา เช่นในความผิดของชีวิต
 หรือร่างกาย ข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้ภายหลังแตกต่างกันออกไปจะถือว่าแตกต่าง

¹ Ibid.

² Ibid , p 215.

³ คดี U.S. v Fawett C.C.A. N.J. 1940, 115 F2d 764.
 U.S.C.A. T13 , Op cit , p 434.

⁴ คดี U.S. v Brogren D.C. Mass 1945, 63 Fsupp 702.
 Ibid.

กันในสาระสำคัญ¹ แต่ถ้ายุ่เสียหายมิใช่สาระสำคัญของความผิดก็ไม่ถือว่า
แตกต่างกันในสาระสำคัญ

ส่วนในกรณีบุคคลที่สาม ถ้าชื่อของบุคคลที่สามนั้นจำเป็นที่จะต้อง
กล่าวไว้ในคำฟ้องเพื่อให้จำเลยและลูกขุนไตร่ตรอง ก็อาจถือได้ว่าเป็นข้อเท็จ
จริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญใด ถ้าปรากฏในภายหลังว่าข้อเท็จจริงที่พิสูจน
ได้เป็นอย่างอื่น แต่อย่างไรก็ตามบางมลรัฐของสหรัฐอเมริกาได้มีการบัญญัติไว้
ในพระราชบัญญัติ ว่าจำเลยจะไม่ได้รับการปล่อยตัวโดยเหตุผลที่ไม่สำคัญของการ
การเรียกชื่อบุคคลที่สามผิดไป²

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับถ้อยคำพูด ในบางความผิดอาจมีการ
ยืนยันถึงถ้อยคำพูดไว้ในคำฟ้อง เช่นในความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานหมิ่น
ประมาท ความผิดฐานก่อกวน ความผิดฐานให้การเป็นพยานเท็จ ถาดถ้อยคำที่อ้าง
ว่าจำเลยได้พูดกับพิสูจนได้ตรงกันในเนื้อหาสาระที่สำคัญเป็นส่วนใหญ่
แม้จะมีถ้อยคำแตกต่างกันไปบ้าง ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่าง
ในสาระสำคัญ เว้นแต่ถ้อยคำที่แตกต่างกันออกไปนั้นจะทำให้ความหมายของ
ถ้อยคำเปลี่ยนไปในความหมายที่ไม่เป็นความผิด³

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับเจตนาโดยเฉพาะเจาะจง
(specific intent) ในความผิดตามคอมมอนลอว์อาจมีการกล่าวถึงเจตนา
โดยเฉพาะเจาะจงอย่างหนึ่งอย่างใดลงไปในการฟ้อง และในกรณีที่มีปรากฏว่า
เจตนาตามที่พิสูจนได้แตกต่างออกไปเป็นเจตนาอย่างอื่น ก็อาจถือว่าเป็นข้อเท็จ
จริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญใด เช่น ในคำฟ้องความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดย
เจตนาข่มขืน (assault with intent rape) ไม่สามารถลงโทษใน

¹Ronald A Anderson , Op cit , p 217.

²Ibid.

³Ibid , p 205.

ความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยเจตนาปล้นทรัพย์ หรือทำร้ายร่างกาย
โดยเจตนาฆาตกรรม

ขอเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับการไต่สวนอื่นกระทำความผิดแทน

(agency) ตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ถือว่า เมื่อผลในทางกฎหมาย
ของการที่ผู้อื่นกระทำผิดแทนเหมือนกันกับที่ตัวการ เป็นผู้กระทำผิดเอง
แม้จะปรากฏตามพยานหลักฐานว่าผู้อื่น เป็นผู้ทำผิดแทน ก็อาจลงโทษตัวการ
ที่ไต่ฟ้องได้ เช่นในความผิดฐานฆาตกรรมในคำฟ้องไต่กล่าวยืนยันว่า A เป็น
ผู้กระทำผิด แต่ในทางพิจารณากลับไต่ความว่า B เป็นผู้ที่ย้ายตายภายใต้
การแนะนำและควบคุมอย่างใกล้ชิดของ A เช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นขอเท็จจริงต่างกับ
ฟ้องที่แตกต่างกันในสาระสำคัญสามารถลงโทษจำเลยได้¹

ขอเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับ เอกสารหรือตัวหนังสือ (documents

and writing) ตามแนวความคิดของคอมมอนลอว์ โดยทั่วไปถือว่าความแตก
ต่างของ เอกสารอันเป็นสาระสำคัญที่ไต่กล่าวไว้ในฟ้อง กับ เอกสารอันพิสูจน์ได้
จากพยานหลักฐานเป็นขอเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ แต่อย่างไรก็ดีถ้า
ความแตกต่างนั้น เป็นเพียงแตกต่างกันในระหว่างถ้อยคำที่ปรากฏในคำฟ้องและตาม
ที่พิจารณาได้ โดยไม่มีผลทำให้ความหมายในเอกสาร เปลี่ยนแปลงไปหังไม่ทำให้
สิทธิของจำเลยต้องเสียหายแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นขอเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่าง
กันในสาระสำคัญ²

ขอเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับ ความเป็นเจ้าของ ทรัพย์สิน ราคา

จำนวน (ownership, property, value, amount) ในกรณีขอเท็จจริงต่าง
กับฟ้อง เกี่ยวกับกรรมสิทธิในทรัพย์สิน โดยทั่วไปถือว่าในความผิดที่กรรมสิทธิใน
ทรัพย์สินเป็นสาระสำคัญของความผิด ถ้าขอเท็จจริงตามที่พิสูจน์ได้แตกต่างกับ
ขอเท็จจริงตามที่กล่าวอ้างก็ถือว่าเป็นแตกต่างกันในสาระสำคัญ แต่หากกรรมสิทธิใน

¹Ibid , p 206.

²Ibid , p 208-209.

ทรัพย์สินที่กล่าวอ้างมาในคำฟ้องมิใช่สาระสำคัญของความผิด แม้จะปรากฏ
 ภายหลังว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินมิใช่ เป็นของผู้ที่กล่าวอ้างในคำฟ้อง ก็ไม่ถึง
 ว่าแตกต่างกันในสาระสำคัญ¹ ในบางมลรัฐของสหรัฐอเมริกาไ้มีรัฐบัญญัติ
 กำหนดให้ความแตกต่างในเรื่องกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน เป็นข้อแตกต่างที่มีสาระ
 สำคัญ เว้นแต่ว่าผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาจะเห็นว่า เป็นสาระสำคัญและเป็นการ
 เสียหายแก่จำเลย²

ในกรณีข้อเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับทรัพย์สิน ก็ถือหลักท่านอง เกี่ยว
 กัน กล่าวคือถ้าทรัพย์สินที่กล่าวหา มิใช่สาระสำคัญของความผิด แม้ข้อเท็จจริง
 ที่พิสูจน์ได้จะแตกต่างออกไปก็ไม่ถึงว่า เป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระ
 สำคัญของคดีนั้น เป็นสาระสำคัญของความผิด เช่นในความผิดที่สัตว์เป็นสาระ
 สำคัญของความผิด เมื่อข้อเท็จจริงตามที่พิจารณาได้ความว่าเป็นเพียงซากศพของ
 สัตว์ ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ³

ในกรณีข้อเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับจำนวนรวมหรือราคา ถ้าจำนวน
 หรือราคาไม่ใช่อะไรสำคัญของความผิด แม้ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณา
 จะต่างจากที่ระบุในฟ้องก็ไม่ถึงว่า เป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างกันในสาระ
 สำคัญ เช่นในความผิดที่อ้างว่ามีจำนวนรวมหรือราคาในหน่วยที่เป็นเงินปอนด์
 สเตอริง แต่ทางพิจารณาได้ความว่ามีจำนวนรวมหรือราคาเท่ากันแต่เป็นหน่วย
 เงินดอลลาร์สหรัฐ ก็ไม่ถึงว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ⁴

4.2.2 ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในฐานความผิด
 ตามหลักกฎหมายของคอมมอนลอว์ถือว่า จำเลยไม่อาจถูกลงโทษ

¹ Ibid , p 221.

² Ibid.

³ Ibid , p 222.

⁴ Ibid.

ในความผิดอื่นที่มีลักษณะแตกต่างไปจากที่ไต่ถามหาในคำฟ้อง (At common law a prisoner may not be convicted of an offence of an entirely different character from that charged in the indictment) ¹ ภายใต้นี้จำเลยที่ถูกกล่าวหาในความผิดฐานหนึ่งไม่อาจถูกลงโทษในความผิดอีกฐานหนึ่ง เช่นจำเลยถูกกล่าวหาในความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยเจตนาปล้นทรัพย์ (assault with intent to rob) ไม่อาจถูกลงโทษในความผิดฐานทำร้ายร่างกายธรรมดา (common assault) ²

อย่างไรก็ดี หลักเกณฑ์ดังกล่าวได้มีข้อยกเว้นในความผิดที่ร้ายแรงน้อยกว่าความผิดที่ไต่ถามหา (lesser offence than charged) ถ้าโดยคำในฟ้องใดครอบคลุมไปถึงก็สามารถลงโทษจำเลยในความผิดที่ร้ายแรงน้อยกว่านั้นได้ หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้เรียกว่า "lesser included offence doctrine" ³

¹T.R. Fitzwalter Bulter , Op cit , p 172

²Ibid.

³By the Criminal Law Act 1967, sec 6(3)(4)

(3) Where, on a person's trial on indictment for any offence except treason or murder, the jury find him not guilty of the offence specifically charged in the indictment, but the allegations in the indictment amount to or include (expressly or by implication) an allegation of another offence falling within the jurisdiction of the court of trial, the jury may find him guilty of that other offence or of an offence of which he could be found guilty on an indictment specifically charging that other offence.

(4) For the purposes of subsection (3) above any allegation of an offence shall be taken as including an allegation of attempting to commit that offence; and where a person is charged on indictment with attempting to commit an offence or with any assault or other act preliminary to an -

หลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ถูกตั้งขึ้นในกฎหมายของคอมมอนลอว์ ก็โดยเหตุผลเพื่อที่จะป้องกันขอบพวอง เกี่ยวกับการกล่าวหาและการพิสูจน์ไต่ ในกรณีที่ต้องประกอบของกฎหมายบางอันในความผิดที่ไต่ฟ้องไม่สามารถพิสูจน์ให้ปรากฏไต่¹ ควบเหตุนี้ แม้ไม่อาจพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามที่กล่าวหาไต่ทั้งหมด แต่อาจขอเท็จจริงที่พิสูจน์ไต่ประกอบ เป็นความผิดที่สามารถลงโทษไต่ตามกฎหมาย จำเลยก็อาจถูกลงโทษในความผิดดังกล่าวไต่ ซึ่งรวมทั้งในกรณีความผิดที่ฟ้อง เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษร้ายแรงกว่าความผิดตามคอมมอนลอว์ (common law offence) ถ้าทำในสถานการณ์อย่างเดียวกัน ถ้าพิสูจน์ไม่ไต่ครบองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติแต่ครบองค์ประกอบความผิดตามคอมมอนลอว์ ก็อาจลงโทษจำเลยในความผิดตามคอมมอนลอว์ไต่² เช่นในความผิดฐานฆาตกรรม (murder) ที่เจตนาราย (malice aforethought) ไม่ไต่รับการพิสูจน์ให้

---

offence, but not with the completed offence, then (subject to the discretion of the court to discharge the jury with a view to the preferment of an indictment for the completed offence) he may be convicted of the offence charged notwithstanding that he is shown to be guilty of the completed offence.

Ibid , p 173.

Rule 31 (c) , U.S.C.A. T18

(c) Conviction of Less Offence The defendant may be found guilty of an offense necessarily included in the offense charged or of an attempt to commit either the offense charged or an offense necessarily included therein if the attempt is an offense.

See U.S.C.A. T18 , Op cit , p 528.

¹ Ibid , p 547.

² T.R. Fitzwalter Bulter , Op cit , p 172.

ปรากฏ จำเลยอาจถูกลงโทษในความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา
(manslaughter) ¹

นอกจากข้อยกเว้นตามหลัก lesser included offence
แล้ว ในปัญหาข้อเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับฐานความผิดนี้ตามกฎหมายของ
ประเทศกลุ่มคอมมอนลอร์ ในบางความผิดที่มีลักษณะพิเศษ (particular
offence) จะมีพระราชบัญญัติกำหนดยกเว้นหลักดังกล่าวข้างตน เช่น

ตาม The Criminal Act 1967 มาตรา 6(2) ใ้กำหนด
ให้ ในความผิดฐานฆาตกรรมลูกซุนอาจตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐานฆ่าคน
ตายโดยไม่เจตนา (manslaughter) หรือความผิดฐานทำร้ายผู้อื่น
ใ้ได้รับอันตรายสาหัส (of causing grievous bodily harm with intent
to do so) ความผิดฐานพยายามฆาตกรรม (attempt to murder) หรือ
ความผิดอื่นที่อาจพบว่าเป็นความผิด ²

ตาม The Offences against the Person Act, 1861.
จำเลยในกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดฐาน เจตนาทำร้ายผู้อื่นใ้รับบาดเจ็บ
(wounding with intent) อาจถูกลงโทษในความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นใ้รับ
บาดเจ็บโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (unlawful wounding) หรือจำเลยที่
ถูกกล่าวหาว่าทำผิดฐานฆาตกรรมต่อเด็กหรือใ้เด็กตายโดยไม่เจตนา
(murder or manslaughter of any child) หรือถูกกล่าวหาว่าทำผิดฐาน
ฆาตทารก (infanticide) หรือผิดฐานพยายามจัดการทำแท้ง (attempt to
procure an abortion) อาจถูกลงโทษฐานทำลายเด็ก (child destruction)
ตาม Infant Life (Preservation) Act, 1929, sec 2(2) ³

¹ คดี R v Taylor L.R. 10.C.C.R. 194.

Ibid.

² Ibid , p 173.

³ Ibid , p 174.

คาม The Sexual offence Act, 1956.

ในการพิจารณากรณีที่จำเลยถูกล่วงหวางกระทำผิดฐานข่มขืน (rape) ลูกขุน
อาจตัดสินว่าจำเลยมีความผิดฐาน

- (1) จักหาลอหลวงหญิงโดยการข่มขู่ (procurement of a woman by threat)
- (2) จักหาลอหลวงหญิงโดยการหลอหลวง (procurement of a woman by false pretences)

(3) ไซยาเพื่อให้ไคมาหรือเพื่อความสะดวกในการร่วมประเวณี
(administering drugs to obtain or facilitate intercourse)
หรือในความผิดที่จำเลยถูกล่วงหวางกระทำผิดฐานสมรสกัน
ในหมู่ญาติโดยชาย (incest by a man) ลูกขุนอาจตัดสินว่าจำเลยมีความผิด

- (1) ร่วมประเวณีกับเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 13 ปี (of intercourse with a girl under thirteen)
- (2) ร่วมประเวณีกับหญิงอายุต่ำกว่า 16 ปี (of intercourse with a girl under sixteen) ¹

คาม Prevention of Offence Act, 1891.

ในความผิดอาญาที่ร้ายแรง (felony) ยกเว้นความผิดฐานฆาตกรรม (murder)
และความผิดฐานฆาตคนตายโดยไม่เจตนา (manslaughter) เมื่อในคำฟ้อง
กล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดฐานค้ำแทงทำไห้บาดเจ็บ (with cutting
stabbing or wounding) จำเลยอาจไม่ถูกลงโทษในความผิดดังกล่าว
แต่อาจถูกลงโทษในความผิดฐานทำไห้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
(unlawful wounding) แทน ²

¹Ibid.

²H.A. Palmer & Henry Palmer, Op cit., pp 451-453.

ตาม Larceny Act, 1916 ในกรณีที่กล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ (robbery) จำเลยอาจถูกลงโทษในความผิดฐานทำร้ายร่างกายโดยเจตนาปล้นทรัพย์ (assault with intent rob) หรือในคดีที่กล่าวหาว่าจำเลยทำผิดฐานยักยอกทรัพย์ (embezzlement) จำเลยอาจถูกลงโทษในความผิดฐานลักทรัพย์ (stealing) และในทางกลับกันจำเลยที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิดฐานลักทรัพย์ (stealing) อาจถูกลงโทษในความผิดฐานยักยอก (embezzlement) หรือในความผิดฐาน fraudulent application or disposition¹

ตาม Criminal Procedure Act, 1851. ในคดีที่จำเลยถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดสำเร็จ ลูกขุนอาจลงโทษจำเลยในฐานะพยายามกระทำความผิดนั้นก็ได้²

กล่าวโดยสรุป แนวความคิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในคดีอาญาของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา มีแนวความคิดว่า

1 ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่ต่างกันสาระสำคัญหรือไม่ ตามแนวความคิดของคอมมอนลอว์ถือว่า จะเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้อง เมื่อข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้แตกต่างจากข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างในคำฟ้องในสาระสำคัญและเป็นผลเสียหายแก่จำเลย

2 ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในฐานะความผิด ตามแนวความคิดของคอมมอนลอว์ถือว่าในกรณีที่ฟ้องจำเลยในความผิดอาญาฐานหนึ่งจะลงโทษจำเลยในความผิดอีกฐานหนึ่งที่มีโทษไม่ได้อีก โดยมีข้อยกเว้นในเรื่อง lesser included offence doctrine และในความผิดตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้เป็นพิเศษ particular offence ไม่ให้ถือว่าแตกต่างกัน

¹ Ibid.

² Ibid.

4.3 ขอเท็จจริงต่างกับฟ้องตามแนวคิดของประเทศเยอรมัน

4.3.1 ขอเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญหรือมิใช่สาระสำคัญ

ในกรณีดังกล่าวนี้ ตามกฎหมายของ เยอรมันถือหลัก "การกระทำในทางประวัติศาสตร์อันเดียวกัน" (geschichtlicher Vorgang) กล่าวคือ ศาลมีอำนาจที่จะลงโทษจำเลยสำหรับการกระทำความผิดที่กล่าวมาในฟ้อง โดยคำว่า "การกระทำ" นี้หมายถึง เหตุการณ์ในทางประวัติศาสตร์ เมื่อปรากฏว่าการกระทำที่กล่าวมาในคำฟ้องกับการกระทำตามที่พิสูจน์ได้เป็นเหตุการณ์ในทางประวัติศาสตร์เดียวกัน การคลาดเคลื่อนในขอเท็จจริงที่กล่าวมาในคำฟ้องกับขอเท็จจริงตามที่พิสูจน์ได้ ในเรื่อง เวลาหรือสถานที่เกิดการกระทำความผิด บุคคลที่ได้รับความเสียหาย หรือในขอเท็จจริงอย่างอื่นๆ ก็ไม่ถือว่าเป็นขอเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ¹

4.3.2 ขอเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับฐานความผิด

ในส่วนขอเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับฐานความผิด ตามกฎหมายของ เยอรมันถือหลักว่า ศาลไม่จำต้องผูกมัดกับฐานความผิดตามที่โจทก์เสนอมาในคำฟ้อง² ทว่า เหตุนี้เมื่อโจทก์ฟ้องระบุขอเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดและ เห็นว่าจากขอเท็จจริงดังกล่าวการกระทำของจำเลย เป็นความผิดฐานใด แม้จะปรากฏจากขอเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาภายหลังว่าการกระทำของจำเลยดังกล่าวมิได้เป็นความผิดตามฐานความผิดที่โจทก์ฟ้อง หาก

¹ หนุก แสงอุทัย , อางแลว , หน้า 406.

² มาตรา 264 St PO

II The court is not bound by the classification of the act on which the order opening the main proceeding is based.

See Horst Niebler, "The American series of foreign penal codes, The German Code of Criminal Procedure", New York: New York University , 1965 , p 126.

แต่เป็นความผิดฐานอื่นอีกฐานหนึ่ง ในกรณีดังกล่าวนี้ตามกฎหมายของ
เยอรมัน ศาลก็ยังมีอำนาจที่จะลงโทษจำเลยในฐานความผิดที่พิจารณาได้
ความ และเพื่อมิให้เป็นการเสียเปรียบในการต่อสู้คดีของจำเลย เมื่อ
มีการเปลี่ยนแปลงในแง่ของกฎหมายดังกล่าว อาจมีการเลื่อนการพิจารณาคดี
ออกไปเพื่อให้โอกาสจำเลยที่จะเตรียมการในการต่อสู้คดี¹ ทั้งนี้เกี่ยวกับ
ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในฐานความผิดของประเทศเยอรมันจึงมีลักษณะแตกต่าง
ไปจากประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา

¹ มาตรา 265 St PO (Change in Legal Classification)

I The defendant cannot be convicted on the basis of a criminal law other than the law cited in judicially admitted public charge without having first been especially advised of the change in the legal classification and without having been afforded an opportunity to defend himself.

II The same procedure shall be followed if circumstances, specifically provided by the criminal law, appear first in the trial, which increase the liability to punishment or which warrant the imposition of a measure of prevention and reform.

III The main trial shall be postponed upon the defendant's motion if, claiming to be insufficiently prepared for the defend, he contests newly appearing circumstances which permit the application against him of a more severe criminal law than the law cited in the judicially admitted public charge, or which belong to those mentioned in the second subsection.

IV In other instances the court shall, upon motion or upon its own motion, also postpone the main trial if this appears appropriate for sufficient preparation of the prosecution or the defense because of the changes in the factaul situation.

Ibid.

4.4 ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในคดีอาญาตามแนวความคิดของไทย

โดยแยกพิจารณาเป็น

4.4.1 ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญหรือมีสาระสำคัญ

ตามแนวความคิดในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาของไทย หลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่ถือว่าแตกต่างกันในสาระสำคัญหรือไม่ แต่เดิมไม่มีการกำหนดไว้ในกฎหมายโดยตรง แต่ปล่อยให้เป็นการวินิจฉัยของศาลในการที่จะวินิจฉัยคดี ครั้นเมื่อได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์กว้างๆว่า เมื่อข้อเท็จจริงในทางพิจารณาต่างกับที่ระบุในคำฟ้องให้ศาลยกฟ้อง และได้มีการกำหนดชอชกเว้นโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2499 ว่า ถ้าข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องนั้นมีใจแตกต่างกันในสาระสำคัญและจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ก็สามารถลงโทษจำเลยได้ และจนกระทั่งในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 ได้ขยายชอชกเว้นดังกล่าว โดยระบุยกตัวอย่างว่า ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่เกี่ยวกับ เวลาหรือสถานที่ที่กระทำผิดมิให้ถือว่าแตกต่างกันในสาระสำคัญ

ในที่นี้จะกล่าวถึงข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่ถือว่าแตกต่างกันในสาระสำคัญหรือไม่ตามแนวความคิดของไทย ทั้งนี้โดยอาศัยการวิเคราะห์เปรียบเทียบจากแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ซึ่งจะแยกพิจารณาเป็น

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับตัวจำเลย ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับตัวจำเลยผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ย่อมถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ เพราะการที่ฟ้องว่าจำเลยคนหนึ่งได้กระทำความผิดแต่ทางพิจารณากลับไปกล่าวหาว่าผู้กระทำความผิดมีชื่อจำเลยผู้ถูกฟ้อง ศาลก็จะลงโทษจำเลยในความ

ผิดที่กล่าวหาว่าไม่ไค้ทั้งนี้โดยอาศัยมาตรา 185 ป.วิอาญา แต่มีปัญหาว่า
 ในกรณีที่ฟ้องจำเลยคนหนึ่งว่ากระทำความผิดและทางพิจารณาไค้ความว่าจำเลย
 ผู้นั้น เป็นผู้กระทำความผิดจริง แต่ชื่อของจำเลยที่ถูกกล่าวหาในคำฟ้องกับชื่อตาม
 ที่พิจารณาไค้แตกต่างกันออกไป ปัญหาว่าจะลงโทษจำเลยไค้หรือไม่ซึ่งตามแนว
 ความคิดของคอมมอนลอว์ถือว่าลงโทษจำเลยไค้โดยถือว่าคำฟ้อง เป็นคำกล่าวหา
 ต่อบุคคลว่ากระทำความผิดอาชามีโทษชื่อของบุคคล¹ แต่แนวคำพิพากษาฎีกาของ
 ไทยยังมีไค้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้

ขอเท็จจริงทางกับฟ้อง เกี่ยวกับผู้เสียหายหรือบุคคลที่สาม ตามแนว
 ความคิดของไทยโดยทั่วไปถือว่าขอเท็จจริงทางกับฟ้องที่เกี่ยวกับผู้เสียหายหรือ
 บุคคลที่สามมิใช่ขอเท็จจริงทางกับฟ้องที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ เช่นในความ
 ผิดฐานลักทรัพย์ที่ระบุชื่อเจ้าของทรัพย์ผิดไป² หรือระบุว่าทรัพย์ที่ถูกลัก เป็นของ
 บุคคลหนึ่งแต่ขอเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาไค้ความว่า เป็นของบุคคลอีกคน
 หนึ่ง โดยบุคคลที่ระบุในคำฟ้อง เป็นแต่เพียงผู้ครอบครองแทน³ ในกรณีดังกล่าว
 นี้ไม่ถือว่าเป็นขอเท็จจริงทางกับฟ้องที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ หรือในกรณี
 ความผิดฐานทำร้ายร่างกายที่ระบุชื่อบุคคลผู้ได้รับความเสียหายไม่ตรงกับที่พิจารณา
 ไค้ความ⁴ รวมทั้งกรณีที่ฟ้องจำเลยว่าคอสุจริตขวางเจาพนักงานคนหนึ่ง (ระบุชื่อ)
 แต่ขอเท็จจริงในทางพิจารณาปรากฏว่าจำเลยไค้คอสุจริตขวางเจาพนักงานอีกคน
 หนึ่ง⁵ ทั้งสองกรณีดังกล่าวก็ไม่ถือว่าเป็นขอเท็จจริงทางกับฟ้องในสาระสำคัญ
 เช่นกัน

ในส่วนขอเท็จจริงทางกับฟ้อง เกี่ยวกับบุคคลที่สาม เช่นในคดีหมิ่นประ

¹U.S.C.A. T18 , Op cit , p 434.

²คำพิพากษาฎีกาที่ 65/2471, 497/2490

³คำพิพากษาฎีกาที่ 420/2505, 143/2508, 913/2513

⁴คำพิพากษาฎีกาที่ 940/2498

⁵คำพิพากษาฎีกาที่ 860/2481

มาท คำฟ้องที่ระบุว่าจำเลยไต่ถามถ้อยคำหมิ่นประมาทต่อหน้าบุคคล
หนึ่ง แต่ขอเท็จจริงตามที่พิจารณาไต่ถามว่าจำเลยไต่ถามถ้อยคำหมิ่น
ประมาทต่อหน้าบุคคลอีกคนหนึ่ง ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตก
ต่างกันสาระสำคัญสามารถลงโทษจำเลยได้¹

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับการกระทำ ลักษณะของการกระทำ
อาชญาวิธี โดยทั่วไปเมื่อการกระทำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความผิด
ที่กล่าวหา เช่นในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ข้อเท็จจริงในคำฟ้องกล่าวหา
ว่าจำเลยไต่ถามร้ายผู้เสียหาย ถ้าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาไต่ถามว่าการ
กระทำของจำเลยมิได้เป็นการทำร้าย ต่อผู้เสียหายยอมจะลงโทษจำเลยใน
ความผิดดังกล่าวไม่ได้เพราะขาดองค์ประกอบความผิด แต่ตามข้อเท็จจริง
ที่พิจารณาไต่ถามปรากฏว่าจำเลยไต่ถามร้ายผู้เสียหายจริงแต่คลาดเคลื่อนใน
เรื่องลักษณะของการกระทำหรืออาชญาวิธี ในกรณีเช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จ
จริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ เช่นในคำฟ้องระบุว่าจำเลยไต่ถามทำร้ายผู้
เสียหายบริเวณชายโครงคานชวาแต่ขอเท็จจริงในทางพิจารณาไต่ถามว่าจำเลย
ไต่ถามทำร้ายผู้เสียหายจริง แต่แห่งบริเวณชายโครงคานชวา² หรือในกรณี
ที่ฟ้องว่าจำเลยไต่ถามมีกแทงผู้ตายโดยมีเจตนาฆ่าแต่ทางพิจารณาไต่ถามว่า
ผู้ตายถูกจำเลยแทงด้วยของแข็งที่มีลักษณะแหลม³ หรือในกรณีที่ฟ้องระบุว่า
จำเลยไต่ถามทำร้ายผู้เสียหายโดยการชกคอก แต่ทางพิจารณาไต่ถามว่าจำเลย
ใช้ปืนสั้นตีทำร้ายผู้เสียหาย⁴ หรือในกรณีที่ฟ้องที่ระบุว่าจำเลยที่ 1 มีไม้และ
จำเลยที่ 2 มีมีดเป็นอาวุธ เจ็บมีดและไม้ซึ่งทรัพย์สินผู้เสียหาย ถ้าทางพิจารณา
กลับไต่ถามว่าจำเลยที่ 1 มีมีดและจำเลยที่ 2 มีไม้เป็นอาวุธ⁵ หรือฟ้องว่า

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3086/2522

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 681/2487

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 486 /2495

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1231/2496

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 313/2489

จำเลยไต่ถามของ เขาไปเพื่อทำการลักทรัพย์ แต่ทางพิจารณาไต่ความว่า จำเลยไต่ถามของ เขาไปเพื่อลักทรัพย์¹ กรณีข้อเท็จจริงตรงกับฟ้อง เกี่ยวกับลักษณะของการกระทำหรืออาชญากรรมที่ใช่ เหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ

ข้อเท็จจริงตรงกับฟ้อง เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน จำนวนหรือราคาของทรัพย์สิน ในความผิดที่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความผิด เช่นในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องถูกพิสูจน์ให้ไต่ถามองค์ประกอบความผิดนั้น เช่น ในความผิดฐานลักทรัพย์กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะต้อง เป็นของบุคคลอื่น มิใช่เป็นของจำเลย ถ้าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาไต่ความว่าเป็นของจำเลย ย่อมไม่เป็นความผิดเพราะขาดองค์ประกอบของกฎหมาย แต่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาไต่ความว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเป็นของบุคคลอื่นมิใช่เป็นของจำเลยจริง หากแต่มีการคลาดเคลื่อนในเรื่องบุคคลที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามที่ไต่ระบุไว้ในคำฟ้องกับตามที่พิจารณาไต่ไม่ตรงกัน เช่นในคำฟ้องระบุว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ลัก เป็นของ เจ้าทุกข์ แต่ทางพิจารณาไต่ความว่าเป็นของบุคคลอื่น เจ้าทุกข์ เป็นเพียงผู้ดูแลแทน ก็สามารถลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ได้เพราะไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญ² หรือในคดีความผิดฐานยักยอกที่ฟ้องระบุว่าจำเลยไต่ถามยักยอกเงินของ ร. แต่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาไต่ความว่าเงินดังกล่าวเป็นของห้างหุ้นส่วนที่ ร. เป็นผู้จัดการและอยู่ในความรับผิดชอบของ ร. ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องที่แตกต่างกันในสาระสำคัญ เช่นกัน³ ส่วนข้อเท็จจริงตรงกับฟ้อง เกี่ยวกับ

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 948/2487

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1176-1177/2480, 267/2489, 277/2490

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2157/2518

จำนวนหรือราคาทรัพย์สิน ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาไม่ถือว่าเป็น
 ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญ เช่นในความนิรุกรานยักยอก
 ที่ฟ้องว่าจำเลยยักยอกเงินเป็นจำนวน 789บาท4สตางค์ แมาทางพิจารณาไต่
 ความว่าจำเลยยักยอกเงินดังกล่าว เป็นจำนวนน้อยกว่า ก็สามารถลงโทษจำเลย
 ได้¹ หรือในความนิรุกรานลักทรัพย์ที่ฟ้องระบุว่าจำเลยไต่ลักกระมือของเจ้า
 ทุกขไป 3 ตัวแต่ทางพิจารณาไต่ความว่ากระมือดังกล่าว เป็นของเจ้าทุกขแค่
 2 ตัวอีกตัวหนึ่ง เป็นของบุคคลอื่น ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในจำนวนทรัพย์สินที่เอา
 ไปนี้ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญ²

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยตรง

โดยทั่วไปข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในข้อเท็จจริงที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
 โดยตรง เช่นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวันที่จับกุมจำเลยที่ในคำฟ้องและทางพิจารณา
 ไต่แตกต่างกัน³ หรือ ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในข้อเท็จจริงที่เป็นเรื่องหมุ่
 หมิม เช่น ในความผิดที่คำฟ้องระบุว่าจับมีคของกลางไต่จากจำเลยแต่ทาง
 พิจารณากลับไต่ความว่ามีคของกลางไม่ไต่จับไต่ที่จำเลย กรณีเช่นนี้ก็ไม่ถือว่าเป็น
 เป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญ เพราะไม่เกี่ยวกับการกระทำ
 ความผิดโดยตรง⁴ ซึ่งรวมทั้งข้อเท็จจริงที่ต่างกับฟ้องนั้น เป็นเพียง เหตุประกอบ
 ความผิดควย เช่นฟ้องที่ระบุว่าจำเลยเจตนาฆ่า ร. แต่ไต่ฆ่า อ. เพราะสำคัญ
 ผิดว่า ร. เป็น อ. ฉาทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลยตั้งใจฆ่า อ. โดยมี
 ไต่สำคัญผิดแต่อย่างไต่ ก็สามารถลงโทษจำเลยไต่เพราะถือว่าฆ่าคนไต่โดยสำคัญ
 ผิดหรือไม่เป็นเพียง เหตุประกอบการฆ่า⁵ ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้อง
 ในสาระสำคัญ

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 193/2483

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 62/2486

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 394/2489

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 616/2496

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 737/2503

ขอเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับ เวลากระทำความผิด กรณีที่
 เกี่ยวแนวคำพิพากษาศาลฎีกาถือว่า ขอเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับการกระทำ
 ความผิด ถ้าจำเลยไม่หลงต่อสู้สามารถลงโทษจำเลยใดแต่จำเลยหลง
 ต่อสู้จะลงโทษจำเลยไม่ได้¹ ต่อมาหลังจากที่มีการประกาศใช้
 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แนวคำพิพากษาศาลฎีกากลับไปในแนว
 ที่ว่าขอเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับ เวลากระทำความผิดเป็นขอเท็จจริงต่าง
 กับฟ้องที่แตกต่างในข้อสาระสำคัญ ถึงแม้จำเลยจะมีโทษลงต่อสู้ลงโทษ
 จำเลยไม่ได้² แต่ต่อมาได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 926/2500 วินิจฉัยโดยที่
 ประชุมใหญ่ตัดสินว่าขอเท็จจริงต่างกับฟ้อง เกี่ยวกับ เวลากระทำความผิดมิใช่
 เป็นขอเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญ เมื่อจำเลยมีโทษลงต่อสู้
 สามารถลงโทษจำเลยได้³ อย่างไรก็ตามก็มีคำพิพากษาศาลฎีกาบางฉบับที่มีโทษตัดสิน
 ทานองเดียวกันนี้⁴ จนในที่สุดเมื่อได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
 ความอาญาในปีพ.ศ. 2522 มาตรา 192 วรรคสามได้กำหนดให้ขอเท็จจริง

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 381/ร.ศ.121 ซึ่งมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 912/2463
 , 197/2464, 249/2465, 449/2469, 24/2470, 255/2470, 235/2471,
 859/2473, 78/2479 วินิจฉัยทานองเดียวกัน

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 537/2479, ซึ่งมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 980/2479,
 1199/2479, 456-457/2481, 502/2482, 128/2484, 145/2484, 443/2486,
 565/2489, 833/2495, 891/2499(ญ), 2013/2500(ญ), วินิจฉัยทานองเดียวกัน

³ ซึ่งมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 967/2501, 93/2512, 247/2512,
 2129/2515, 1944/2521, 1033/2524 วินิจฉัยทานองเดียวกัน

⁴ เช่นคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 44/2506 ฟ้องว่าจำเลยเบิกความเท็จวันที่
 ที่ 22 กุมภาพันธ์ 2500 ทางพิจารณาได้ความว่าเบิกความเท็จวันที่ 23 กุมภาพันธ์
 ถือว่าขอเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ จำเลยจะหลงต่อสู้หรือไม่สำคัญ

ต่างกับฟ้องที่เกี่ยวข้องกับเวลากระทำความผิด ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับ
ฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญ ถ้าจำเลยมีโคกลงต่อสู้สามารถลงโทษจำเลยได้

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับสถานที่กระทำความผิด แนวคำ

พิพากษากฎีกาภายหลังจากประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ถือว่า สถานที่เกิดการกระทำความผิดเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องบรรยายในคำ
ฟ้อง เพื่อให้จำเลยเข้าใจขอหาใดก็ ทั้งนี้ เมื่อปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงต่างกับ
ฟ้องเกี่ยวกับสถานที่กระทำความผิด ศาลจะตอยกฟ้อง¹ และถึงแม้ว่า
คำบิลที่เกิดเหตุตามที่พิจารณาใดกับคำบิลที่กล่าวอ้างในคำฟ้องจะอยู่ใกล้เคียง
กันก็ตาม² หรือแม้ว่าสถานที่เกิดการกระทำความผิดจะเกิดในตำบลเดียวกัน
กับที่ระบุไว้ในคำฟ้อง แต่ต่างสถานที่กันก็ถือว่าแตกต่างกันในสาระสำคัญศาล
ของพิพากษายกฟ้อง เช่นกัน³ ต่อมาแนวคำพิพากษากฎีกาได้อนคลายไปในทาง
ที่ว่า ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสถานที่กระทำความผิดไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริง
ต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ ถ้ามีการฟ้องผิดตำบลไปและจำเลยมีโคกลงต่อสู้
สามารถลงโทษจำเลยได้⁴ หรือถ้ามีการฟ้องระบุตำบลที่เกิดเหตุผิดไป แต่
คำบิลตามที่พิจารณาใดกับคำบิลที่ระบุในคำฟ้องอยู่ใกล้เคียงกัน ทั้งจำเลยก็มีโค
กลงต่อสู้ ก็สามารถลงโทษจำเลยได้เช่นกัน⁵ รวมทั้งกรณีที่คำฟ้องระบุตำบล
ที่เกิดเหตุถูกต้องแต่คลาดเคลื่อนในเรื่องหมู่บ้าน ซึ่งไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่าง
กับฟ้องในสาระสำคัญ⁶ ในที่สุดความมาตรา 192 วรรคสามได้กำหนดให้ข้อเท็จ

¹ คำพิพากษากฎีกาที่ 1300/2479, 898/2512, 323/2483 .

² คำพิพากษากฎีกาที่ 562/2481, 725/2481

³ คำพิพากษากฎีกาที่ 207-208/2486

⁴ คำพิพากษากฎีกาที่ 1570/2500, 356/2509

⁵ คำพิพากษากฎีกาที่ 940/2507

⁶ คำพิพากษากฎีกาที่ 1309/2508

ต่างกับฟ้องเกี่ยวกับสถานที่เกิดการกระทำความผิด มีให้ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องโดยความพลั้งเผลอ ตามแนวคำพิพากษาฎีกาถือว่า ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่เกิดขึ้นโดยความพลั้งเผลอไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญ เมื่อจำเลยมีโคกลงต่อสู้สามารถลงโทษจำเลยได้ เช่นในกรณีที่ว่าเนาคำฟ้องที่ระบุเวลากระทำผิดคลาดเคลื่อนไปจากตนฉบับโดยความพลั้งเผลอ¹ หรือฟ้องที่ระบุชื่อเจ้าทรัพย์ผิดไปจากนายหนุ่มเป็นนางพุ่ม² หรือในความผิดที่ไ้ระบุตัวทรัพย์และราคาสลับกันโดยความพลั้งเผลอ³ กรณีดังกล่าวเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในสาระสำคัญ

ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องเกี่ยวกับถ้อยคำพูด ในความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่น ถ้อยคำพหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นตามที่ระบุไว้ในคำฟ้องกับตามที่พิจารณาไ้ความ ถ้าความแตกต่างนั้นเป็นเพียงผลความที่ไม่ได้ทำให้ความหมายของถ้อยคำเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่เป็นการหมิ่นประมาทหรือดูหมิ่นตามแนวคำพิพากษาฎีกาถือว่าเป็นข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่มีไขแตกต่างกันในสาระสำคัญ เช่นในคำฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยไ้กล่าวถ้อยคำหมิ่นประมาทผู้อื่นว่า "แกคิดการวางควยเรื่องอะไรไม่รู้" แต่ทางพิจารณาไ้ความว่า "คุณคิดการวางควยเรื่องอะไร"⁴ หรือในคำฟ้องที่ระบุว่าจำเลยไ้กล่าวคำอาฆาตควยถ้อยคำ ว่า "มึงเป็นพยานโจทก์เรื่องโจรสลัดไม่ถึง 10 ปีจะต้องตายโดยจะไ้คนหาราย" แต่ทางพิจารณาไ้ความว่าจำเลยไ้กล่าวถ้อยคำ ว่า "มึงเป็นพยานผู้ถูกคิดคุกไม่ถึง 10 ปีออกมามึงต้องตาย"⁵ หรือ ฟ้องจำเลยว่าไ้ดูหมิ่น

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 490/2489, 463/2491, 1564/2492

² คำพิพากษาฎีกาที่ 460/2494

³ คำพิพากษาฎีกาที่ 1995/2518 (ญ)

⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 1352/2482

⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 416/2490

ผู้เสียหายซึ่ง เป็นหญิงว่า "กูไม่เอามึงให้เสียน้ำ อีหน้าควยพรรคนี" แต่
ทางพิจารณาไต่ความว่า "กูไม่เอามึงให้เสียน้ำ อีหน้าควยพรรคนีอ๊ะเอง
ช่วย" ¹ กรณีทั้งหมดเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องที่แตกต่าง
ในสาระสำคัญ

ข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องเกี่ยวกับ ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ตาม
แนวคำพิพากษากฎีกา เมื่อคำฟ้องระบุว่าจำเลยไต่รวมกระทำความผิดใน
ฐานะที่เป็นตัวการ ถ้าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลย เป็นเพียง
ผู้สนับสนุน ถือว่าลงโทษจำเลยในฐานะผู้สนับสนุนได้ ² แต่ในทางตรงข้ามถ้า
ฟ้องว่าจำเลยเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แต่ทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลย
รวมกระทำความผิดในฐานะที่เป็นตัวการ จะลงโทษจำเลยในฐานะเป็นตัวการไม่
ได้ ³ หรือในกรณีฟ้องระบุว่าจำเลยกระทำผิดฐานตัวการ แต่ทาง
พิจารณาไต่ความว่าจำเลยเป็นผู้ใช้ในผู้อื่นกระทำความผิด ก็จะลงโทษจำเลย
ในฐานะเป็นผู้ใช้ในผู้อื่นกระทำความผิดไม่ไต่เช่นกัน โดยศาลฎีกาถือว่าเป็นข้อเท็จจริง
ตรงกับฟ้องในสาระสำคัญ เพราะการกระทำความผิดเองกับการใช้ผู้อื่นกระ
ทำความผิดเป็นข้อสำคัญต่างกันมาก ⁴

4.4.2 การลงโทษของจำเลย

เมื่อไต่ทราบถึงข้อเท็จจริงตรงกับฟ้องที่ถือว่าแตกต่างกันในสาระ
สำคัญหรือไม่แล้ว เนื่องจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยในกรณี
ที่มีข้อเท็จจริงตรงกับฟ้อง การที่จะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่พิจารณาไต่
จะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 2 ประการคือ ข้อเท็จจริงที่ตรงกับฟ้องนั้นมีข้อ
แตกต่างกันในสาระสำคัญ และทั้งจำเลยมีโทษลงโทษ

¹ คำพิพากษากฎีกาที่ 1989/2506

² คำพิพากษากฎีกาที่ 205/2483, 214/2484, 690/2487, 522/2489
620/2490, 2173/2514

³ คำพิพากษากฎีกาที่ 189-190/2489

⁴ คำพิพากษากฎีกาที่ 433/2491 (ฎ), 237/2516 (ฎ), 264/2522

แต่อย่างไรก็ดี กรณีเช่นโคที่ถือโคว่าจำเลยหลงต่อสู้หรือมิโค
 หลงต่อสู้ นั้น ในทางคำราเองก็มีได้มีการอธิบายไว้โดยแจ่มชัดนัก¹ เมื่อ
 พิจารณาจากแนวคำพิพากษาฎีกา แนวคำพิพากษาฎีกา เป็นไปในแนวทางที่ว่า
 ถ้าจำเลยไต่ถามเอาข้อเท็จจริงที่โจทก์ฟ้องผิดไปนั้นขึ้นเป็นประเด็นในการต่อสู้
 คดีของจำเลย ก็จะต้องว่าจำเลยโคหลงต่อสู้แล้ว เช่น ในกรณีข้อเท็จจริงทาง
 กับฟ้อง เกี่ยวกับ เวลากระทำความผิด ถ้าจำเลยให้การต่อสู้และอ้างฐานที่อยู่
 ตามวัน เวลาที่โจทก์ฟ้องและศาล เชื่อตามคำต่อสู้ของจำเลย ก็ถือว่าจำเลยหลง
 ต่อสู้แล้ว² ในทางตรงข้ามในกรณีที่มิขอเท็จจริงทางกับฟ้องและจำเลยโคให้
 การรับสารภาพตามฟ้องของโจทก์ หรือมิไต่ถามเอาข้อเท็จจริงที่ต่างกับฟ้องนั้น
 ขึ้นมา เป็นประเด็นในการต่อสู้คดี หรือต่อสู้ไปในประเด็นอื่น กรณีเหล่านี้ถือว่า
 จำเลยมิโคหลงต่อสู้ เช่นกรณีฟ้องระบุว่าจำเลยกระทำความผิดในเวลากลาง
 วัน แต่ทางพิจารณาโคความตามคำพยานโจทก์ว่าจำเลยโคกระทำความผิดใน
 เวลากลางคืน และจำเลยก็ไม่นำสืบตามที่ปรากฏตามคำพยานโจทก์ กรณีดังกล่าว

ในคำราของศาสตราจารย์ คณิง ฉาไชย โคให้ตัวอย่างว่า "ถ้า
 โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำการในลักษณะที่เป็นกรร่วมกันกระทำความผิดฐานลัก
 ทรัพย์ ถ้าจำเลยต่อสู้และศาลฟังตามขอต่อสู้ของจำเลยว่าตามวัน เวลาดังกล่าว
 จำเลยมิโคไปไหน จำเลยอื่นจำเลยนี้ไม่รู้จัก แต่หลังจากการลักทรัพย์แล้วมี
 คนนำทรัพย์นั้นมาขายให้กับจำเลย จำเลยรับซื้อไว้โดยรู้ว่าเป็นของที่ลักมา ทั้งนี้
 เป็นเรื่องที่จำเลยต่อสู้โดยตรงว่าจำเลยมิโคลักทรัพย์หากรับทรัพย์ไว้อย่างเดียว
 ซึ่งถ้าเป็นความผิดก็เป็นความผิดฐานรับของโจรที่เกิดขึ้นต่างวัน เวลาและสถานที่
 กัน ทั้งนี้ศาลไม่น่าจะลงโทษโคเพราะเหตุที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยลักทรัพย์นั้น
 จำเลยหลงต่อสู้แล้ว" ส่วนในคำราเล่มอื่นๆไม่ได้มีการให้คำอธิบายในประเด็น
 ดังกล่าว

กู คณิง ฉาไชย , อ่างแล้ว , หน้า 123 - 124 .

²คำพิพากษาฎีกาที่ 449/2469, 823/2469, 24/2470, 255/2470,
 235/2471, 859/2473, 478/2508 .

ไม่ถือว่าจำเลยหลงต่อสู้¹ หรือในกรณีฟ้องจำเลยว่ากระทำความผิดฐาน ลักทรัพย์หรือรับของโจรทรัพย์ของผู้เสียหาย ทางพิจารณาไต่ความว่าทรัพย์ กังกล่าว เป็นของพี่ชายผู้เสียหาย เมื่อจำเลยให้การต่อสู้ว่าจำเลยมิได้เกี่ยวข้องกับทรัพย์ดังกล่าวนี้เลย ย่อมถือว่าจำเลยมิได้หลงต่อสู้²

4.4.3 ข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในฐานความผิด

ตามแนวความคิดของไทย การที่ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐาน หนึ่ง แต่ทางพิจารณากลับไต่ความว่าจำเลยกระทำความผิดอีกฐานหนึ่ง กรณีที่ เกี่ยวข้องก่อนที่จะมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แนวคำ พิพากษาของไทยถือหลักทำนอง เกี่ยวกับวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศอังกฤษ ซึ่งถือหลักว่า ถ้าเป็นความผิดประเภทเดียวกันก็สามารถลงโทษจำเลยได้³ กล่าวคือ ถ้าฟ้องของโจทก์กล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดฐานหนึ่ง แต่ทาง พิจารณาไต่ความว่าจำเลยกระทำความผิดอีกฐานหนึ่ง ถ้าความผิดที่ฟ้องกับความ ผิดที่พิจารณาไต่ความ เป็นความผิดประเภทเดียวกันและความผิดที่พิจารณาไต่ความ

¹ คำพิพากษากฎีกาที่ 78/2479

² คำพิพากษากฎีกาที่ 913/2513

อนึ่ง มีข้อที่น่าสนใจเกี่ยวกับในบางคำพิพากษากฎีกาได้ใช้ถ้อยคำว่า "จำเลยมิได้หลงต่อสู้หรือเสียเปรียบในทางคดี" เช่นคำพิพากษากฎีกาที่ 65/2471, 89/2499, 62-63/2505 จึงมีข้อนาคิดว่า การหลงต่อสู้ของจำเลยจะต้องคำนึง ถึงการเสียเปรียบในทางคดีของจำเลยหรือไม่ ถ้าจำเลยไต่หมิ่นยกเอาข้อเท็จจริงที่ต่างกับฟ้องมา เป็นประเด็นในการต่อสู้คดีโดยที่จำเลยมิได้เสียเปรียบแต่ อย่างไม่ใด จะถือว่าจำเลยหลงต่อสู้หรือไม่ ปัญหาดังกล่าวนี้ยังไม่มีความเห็นใน ทางคำรานหรือจากแนวคำพิพากษากฎีกา

³ วุฒิสภาตรีเนติฐาน, พระ, "กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา", ม.ป.ท. พ.ศ. 2479, หน้า 266 - 267.

เป็นความผิดที่มีโทษ เขากว่าความผิดที่ไต่ฟ้อง ศาลมีอำนาจที่จะลงโทษ
จำเลยในความผิดที่พิจารณาไต่ความนั้นได้¹ เช่นฟ้องว่าจำเลยทำผิดฐานลักทรัพย์
แต่ทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลยกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ศาลลงโทษจำเลย
ในความผิดฐานฉ้อโกงได้²

ความผิดที่ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาถือว่าเป็นความผิดประเภทเดียวกัน
กันได้แก่ ความผิดฐานลักทรัพย์กับความผิดฐานรับของโจร³ ความผิดฐานลักทรัพย์
กับความผิดฐานยักยอก⁴ ความผิดฐานลักทรัพย์หรือฉ้อโกงกับความผิดฐาน
ฉ้อโกง⁵ ความผิดฐานฉ้อโกงกับความผิดฐานยักยอก⁶ ความผิดฐานปล้นทรัพย์
กับความผิดฐานรับของโจร⁷ ความผิดฐานฆ่าคนตายกับความผิดฐานทำร้ายร่างกาย
หรือวิวาท⁸ ความผิดฐานกระทำพยานเท็จกับความผิดฐานแจ้งความเท็จ⁹
ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรากับความผิดฐานทำอนาจาร¹⁰ ความผิดฐานฆ่า
คนตายโดยเจตนากับความผิดฐานทำให้อื่นตายโดยประมาท¹¹ ความผิดฐาน

¹ เพิ่งอ้าง , หน้าเดียวกัน.

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1129/2473

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5/ร.ศ.120 , 287/2479

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 446/ร.ศ.128 , 348/2464 , 387/2471 ,
1017/2475 , 486/2478.

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 528/ร.ศ.131 , 1129/2473.

⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 121/ร.ศ.131 , 602/2467 , 818/2469 ,
866 - 867/2470

⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 237/2471 , 46/2463.

⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1490/2462 , 475/2472 , 614/2472.

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 571/2471.

¹⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 931/2474.

¹¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 623/2475 , 922/2475.

ฆ่าคนตายโดยเจตนากับความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา¹

ส่วนความผิดที่แนวคำพิพากษาฎีกาไม่ถือว่าเป็นความผิดประเภทเดียวกันใดแก่ ความผิดฐานลักทรัพย์หรือรับของโจรกับความผิดฐานอุกหนุ่นโจรในพจนานุกรม โดยให้เหตุผลว่าความผิดฐานอุกหนุ่นโจรในพจนานุกรมเป็นความผิดทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรม ส่วนความผิดฐานลักทรัพย์หรือรับของโจรเป็นความผิดฐานประทุษร้ายแก่ทรัพย์ วิธีฟ้องและวิธีจำเลยต่อสู้เส้นทางพิจารณาขอมไม่เหมือนกัน² ความผิดฐานกรรโชกกับความผิดฐานฉ้อโกงโดยให้เหตุผลว่าเป็นความผิดคนละฐาน³ ความผิดฐานเบิกความเท็จกับความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานโดยให้เหตุผลว่าโจทก์ฟ้องผิดฐาน⁴ ความผิดฐานกรรโชกกับความผิดฐานปล้นทรัพย์โดยถือว่าเป็นความผิดคนละประเภท⁵ ความผิดฐานใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริตกับความผิดฐานกรรโชก โดยถือว่าเป็นความผิดคนละประเภท⁶ ความผิดฐานใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่โดย

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 296 - 297/2473.

อนึ่ง ในความผิดประเภทเดียวกันนี้ ใค้มีหมายเหตุท้ายคำพิพากษาฎีกาที่ 486/2478 โดยสายหยุก แสงอุทัย ความว่า .... "ปัญหาความผิดประเภทเดียวกันนั้นตามที่เคยวินิจฉัยกันมาขังไม่ เขาใจหลักเป็นที่แน่นอนได้ มีผลเช่นว่า ลักทรัพย์กับรับของโจร เป็นความผิดประเภทเดียวกัน ลักทรัพย์กับขี้ยกอกเป็นความผิดประเภทเดียวกัน แต่ขี้ยกอกกับความผิดฐานรับของโจรกลับไม่ เป็นความผิดประเภทเดียวกัน หรือฟ้องว่าฉ้อโกงลงโทษฐานขี้ยกอกได้ แต่ถึงที่ฟ้องว่าขี้ยกอกกลับลงโทษฐานฉ้อโกงไม่ได้ จึงไม่ควรจะตรงไปตรงมาตามหลักตรรกวิทยาหรือนัยแห่ง เรขาคณิตนัก..."

² คำพิพากษาฎีกาที่ 494/ร.ศ.130

³ คำพิพากษาฎีกาที่ 125/2461

⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 212/ร.ศ.131

⁵ คำพิพากษาฎีกาที่ 366/2464

⁶ คำพิพากษาฎีกาที่ 983/2464

ทุจริตกับความผิดฐานรับของโจร โดยให้เหตุผลว่าโจทก์ฟ้องผิดฐาน¹
 ความผิดฐานรับของโจรกับความผิดฐานเก็บของตก โดยถือว่าโจทก์ฟ้องผิดฐาน²
 ความผิดฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงานกับความผิดฐานต่อสู้ขัดขวาง เจ้าพนักงาน
 โดยให้เหตุผลว่า ความผิดฐานพยายามฆ่าเจ้าพนักงาน เป็นการประทุษร้าย
 ต่อชีวิตร่างกาย ส่วนความผิดฐานต่อสู้ขัดขวาง เจ้าพนักงาน เป็นการละเมิดอำนาจ
 ของเจ้าพนักงาน³ ความผิดฐานฆ่าคนตายในลักษณะฉกรรจ์กับความผิดฐานทำให้
 สักชีพยานสูญหาย โดยให้เหตุผลว่าความผิดฐานทำให้สักชีพยานสูญหาย เป็นความ
 ผิดทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาล ส่วนความผิดฐานฆ่าคนตาย เป็นการประทุษร้ายต่อ
 ชีวิตโลกกันมาก⁴

อนึ่ง นอกจากหลักในเรื่องความผิดประเภทเดียวกันแล้ว ตามแนว
 คำพิพากษากฎีกายังถือหลักที่ว่า ถ้าความผิดตามที่พิจารณาไต่ความนั้น เป็นความผิด
 ที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์ความผิดที่ไต่ฟ้อง ก็สามารถลงโทษจำเลยในความผิดนั้น
 ได้⁵ เช่นฟ้องขอไต่ลงโทษจำเลยฐานปล้นทรัพย์ ทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลย
 ทำผิดฐานลักทรัพย์ สามารถลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ได้⁶ หรือ

¹ คำพิพากษากฎีกาที่ 670/2463

² คำพิพากษากฎีกาที่ 230/2464 , 498/2472

³ คำพิพากษากฎีกาที่ 586/2467

⁴ คำพิพากษากฎีกาที่ 129/2477

ดู มาลัย จันสฤษดิ์ , "ประชุมสารบัญคำพิพากษากฎีกา(รวมฎีกา
 ตั้งแต่ ร.ศ.117ถึงพ.ศ.2475รวม35ปี)", โรงพิมพ์ทองสมุทไทย , พ.ศ.2475.

⁵ ฤทธิศาสตร์ เนติยาน, พระ, "วิธีพิจารณาความอาชญา", พ.ศ. 2477
 หน้า 200.

⁶ คำพิพากษากฎีกาที่ 597/2473 , 696-697/2473 , 983/2473 ,
 1142/2473 , 997/2474.

ห้องในความนิกรฐานวังราวทรัพย์ อาจลงโทษในความนิกรฐานลักทรัพย์¹ ห้อง
 ขอโทษในความนิกรฐานชิงทรัพย์อาจลงโทษในความนิกรฐานวังราวทรัพย์²
 ห้องขอโทษในความนิกรฐานปล้นทรัพย์ หรือในความนิกรฐานชิงทรัพย์ อาจ
 ลงโทษในความนิกรฐานทารายร่างกาย³ หรือห้องขอโทษฐานปล้นทรัพย์
 อาจลงโทษในความนิกรฐานชิงทรัพย์⁴ เป็นต้น

ต่อมา เมื่อได้มีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 และได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 414/2479 แนวความคิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่างกับ
 ห้องในฐานความผิด ซึ่ง เคยถือหลักความผิดประเภทเดียวกันได้ เป็นอันถูก
 ยกเลิกไป โดยศาลได้ตัดสินในคดีที่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานลักทรัพย์
 แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยกระทำความผิดฐานรับของโจร จะลงโทษจำเลย
 ในความผิดฐานรับของโจรไม่ได้⁵ แนวคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง
 ต่างกับห้องในฐานความผิดในระยะต่อมาได้ออกไปในลักษณะตรงข้ามกับแนวคำ

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 176/2472

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 952/2475 , 44/2459 , 596/2471

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 622/2475 , 282-283/2478 , 260/2479 ,
 379/2479 .

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 749/2473

⁵ ใ้มีหมาย เหตุท้ายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 414/2479 ความว่า... "ในเรื่อง
 ที่โจทก์ฟ้องขอโทษจำเลยฐานหนึ่ง จะลงโทษจำเลยอีกฐานหนึ่งที่มีโทษแต่
 คุกความนั้น มีปัญหาว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้เปลี่ยนหลัก
 เรื่อง เก่า เรื่องคดีประเภทเดียวกันหรือไม่ ตามมาตรา 192 วรรค 1 และ 2 ก็
 เป็นคำคอบอยเต็มตัวแล้วว่าหลักเก่าเป็นอันใช้ไม่ได้อีกต่อไป .... การที่โจทก์ฟ้อง
 ขอโทษจำเลยฐานลักทรัพย์ โดยล่าพียงจึงไม่มีช่องทางที่จะลงโทษฐานรับของ
 โจรได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 192"

พิพากษากฎีกาในระยะแรก กล่าวคือ ในกรณีฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความ
 ผิดฐานลักทรัพย์ เมื่อทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลยทำผิดฐานรับของโจรแม้
 จะอ้างมาตรารับของโจรมาควย ก็ลงโทษจำเลยในความผิดฐานรับของโจร
 ไม่ได้¹ หรือฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ ทางพิจารณาไต่
 ความว่าจำเลยกระทำผิดฐานยักยอก จะลงโทษจำเลยในความผิดฐานยักยอก
 ไม่ได้² หรือฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ทางพิจารณา
 ไต่ความว่าจำเลยกระทำผิดฐานฉ้อโกง จะลงโทษจำเลยในความผิดฐานฉ้อโกง
 ไม่ได้³ หรือฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานยักยอก ทางพิจารณาไต่
 ความว่าจำเลยกระทำผิดฐานลักทรัพย์ ก็จะลงโทษจำเลยในความผิดฐาน
 ลักทรัพย์ไม่ได้⁴ หรือฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย
 แต่ทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลยทำผิดฐานวิวาทต่อสู้ จะลงโทษจำเลยในความ
 ผิดฐานวิวาทต่อสู้ไม่ได้⁵ หรือในกรณีฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดโดยเจตนา
 แต่ทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลยกระทำไปโดยประมาท เช่นฟ้องว่าจำเลยฆ่า
 คนตายโดยเจตนา แต่ทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลยทำในผู้อื่นถึงแก่ความตาย
 โดยประมาท⁶ หรือฟ้องว่าจำเลยทำร้ายร่างกายผู้เสียหายโดยเจตนา แต่ทาง

¹ คำพิพากษากฎีกาที่ 650/2479 , 140/2480

² คำพิพากษากฎีกาที่ 501/2483 , 285/2489 , 324/2491 ,
 1778/2499 , 1269/2501 , 1628/2509

³ คำพิพากษากฎีกาที่ 1514/2508

⁴ คำพิพากษากฎีกาที่ 1203/2482 , 159/2512 , 1924-1925/2514
 895/2515 , 370/2521(ญ)

⁵ คำพิพากษากฎีกาที่ 290/2480 , 742/2481 , 740/2482 ,
 1889/2499 , 869/2482 , 1923/2521

⁶ คำพิพากษากฎีกาที่ 530/2480 , 504/2483 , 787/2483 ,
 473/2491 , 939/2495 , 86/2503(ญ) , 467/2509 , 1999/2511 ,
 146/2517.

พิจารณาไต่ความว่าจำเลยไต่กระทำไปโดยประมาท¹ หรือฟ้องว่าจำเลย
ปล่อยให้นักโทษหลบหนีไปโดยเจตนา แต่ทางพิจารณาไต่ความว่าจำเลย
กระทำไปโดยประมาท² ในกรณีเหล่านี้ถือว่าลงโทษจำเลยในความผิด
ฐานกระทำโดยประมาทไม่ได้

แนวคำพิพากษากฎีกาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทางกัมพูงในฐานความ
ผิดดังกล่าว ไต่ถือตามแนวทางดังกล่าว เรื่อยมาจนกระทั่งได้มีการแก้ไข เพิ่ม
เติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปี พ.ศ. 2522 ซึ่งได้มีการ
กำหนดให้ข้อเท็จจริงทางกัมพูงในฐานความผิดฐานลักทรัพย์ ทรยศ ฉ้อโกง
ยักยอก หรือรัยของโจรหรือความผิดที่กระทำโดยเจตนา กับประมาทไม่ให้อธิบาย
แตกต่างกันในสาระสำคัญ เว้นแต่การที่ฟ้องผิดไปนั้นทำให้จำเลยหลงต่อสู้³
ข้อเท็จจริงทางกัมพูงในฐานความผิดจริง เป็นไปในแนวที่ว่า ถ้าแตกต่างกันใน
ฐานความผิดดังกล่าวก็สามารถลงโทษจำเลยในฐานความผิดที่พิจารณาไต่ความ
ไต่ เช่นฟ้องว่าจำเลยทำให้ผู้ถูกคุมขังหลบหนีจากถาวรคุมขังโดยเจตนา แต่ทาง
พิจารณาจะไต่ความว่าจำเลยทำให้ผู้ถูกคุมขังหลบหนีไปโดยประมาท ก็สามารถ
ลงโทษจำเลยในฐานความผิดฐานประมาทนั้นไต่⁴

ส่วนหลักในเรื่องความผิดที่เป็นส่วนหนึ่งขององค์ความผิดที่ไต่ฟ้อง
ตามแนวคำพิพากษากฎีกายังคงถือตามแนวเดิม ทั้งนี้ได้มีการบัญญัติรับรองไว้ใน
วรรคท้ายของมาตรา 192 ความว่า .... "ถ้าความผิดที่ไต่ฟ้องรวมการกระทำ
หลายอย่าง แต่ละอย่างอาจเป็นความผิดไต่อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลย
ในการกระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาไต่ความก็ได้..." ซึ่งหลักดัง
กล่าวนี้มีใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน แนวคำพิพากษาดังกล่าวไต่แก่ กรณีฟ้องว่า

¹ คำพิพากษากฎีกาที่ 350/2480

² คำพิพากษากฎีกาที่ 1293/2480

³ ตามมาตรา 192 วรรค 3 ป.วิอาญา

⁴ คำพิพากษากฎีกาที่ 13/2525

จำเลยกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ หรือฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์¹ หรือในกรณีฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ หรือฟ้องว่าจำเลยกระทำผิดฐานกรรโชก อาจลงโทษจำเลยฐานทำให้เสื่อมเสียเสรีภาพ² หรือฟ้องว่าจำเลยกระทำผิดฐานปล้นทรัพย์หรือทำผิดฐานชิงทรัพย์ อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย³ หรือฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานพยายามข่มขืนกระทำชำเรา อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานกระทำอนาจาร⁴

4.5 ผลในทางกฎหมาย เมื่อข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในคดีอาญา
อาจแยกพิจารณาเป็น

4.5.1 ความแนวความคิดของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ในส่วนข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญหรือไม่ ตามความคิดของอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแต่เดิมผลในทางกฎหมายในเรื่องข้อเท็จจริงต่างกับฟ้อง เป็นไปอย่างเคร่งครัดมาก แม้ว่าข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างในคำฟ้องกับที่พิสูจน์ได้นั้น จะมีใดแตกต่างกันในสาระสำคัญหรือแตกต่างกันแต่เพียงในรายละเอียด ศาลก็จะพิพากษายกฟ้องเสมอ⁵ จนกระทั่งปัจจุบันผลในทางกฎหมาย เป็นว่า เฉพาะข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องที่แตกต่างในสาระสำคัญและเป็นการเสียหายแก่จำเลย เท่านั้นที่ศาลจะลงโทษจำเลยไม่ได้⁶

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1210/2480 , 251/2482 , 427/2483 , 120/2486 , 217/2496

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 358/2481 , 396/2503 , 1208/2513

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 247/2486 , 494/2490 , 1299/2510 , 1941/2514 , 653/2519

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1316/2508(ญ)

⁵ "American jurisprudence" , Op cit , p 1039.

⁶ Ronald A Anderson, Op cit , p 199-200.

ในส่วนข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องในฐานะความผิด ผลในทางกฎหมาย มีว่า ในกรณีที่ฟ้องจำเลย เป็นความผิดฐานหนึ่งจะลงโทษจำเลยในความผิดฐานอื่นที่มีลักษณะแตกต่างไปจากความผิดที่ฟ้องไม่ไ้¹ เว้นแต่จะเขาชอยกเว้นในกรณีหลัก lesser included offence และในกรณีความผิดพิเศษ (particular offence) ที่กฎหมายกำหนดให้ความผิดที่พิจารณาไ้ความกับความผิดที่ฟ้องไม่แตกต่างกันสามารถลงโทษจำเลยในความผิดที่พิจารณาไ้ความไ้

4.5.2 ตามกฎหมายของประเทศเยอรมัน

ผลในทางกฎหมายของประเทศเยอรมัน เมื่อเกิดกรณีข้อเท็จจริงต่างกับฟ้องมีว่า ถ้าการกระทำที่กล่าวในฟ้องกับการกระทำที่พิสูจน์ไ้เป็นการกระทำในทางประวัติการณเดียวกัน แม้จะมีการแตกต่างในข้อเท็จจริงบางประการ ศาลก็มีอำนาจที่จะลงโทษจำเลยในความผิดที่ไ้ฟ้องนั้นไ้²

และในกรณีที่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาปรากฏว่าการกระทำของจำเลยตามที่กล่าวอ้างมาในคำฟ้อง เป็นความผิดต่อกฎหมายในฐานะความผิดอื่นมิใช่เป็นผิดตามฐานความผิดที่ไ้ฟ้อง ศาลเยอรมันก็มีอำนาจในการที่จะลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่พิจารณาไ้ความไ้เช่นกัน³

4.5.3 ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทย

ผลในทางกฎหมายในกรณีที่ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาต่างจากข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องตามกฎหมายของไทย คือถ้าข้อเท็จจริงที่ต่างกับฟ้องนั้นแตกต่างกันในสาระสำคัญ หรือจำเลยหลงต่อสู้ ศาลจะลงโทษจำเลยไม่ไ้ แต่ถ้าข้อเท็จจริงที่ต่างกับฟ้องนั้นมิใช่แตกต่างกันในสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิ

¹ T.R. Fitzwalter Bulter , Op cit , p575.

² หุยก แสงอุทัย , "บันทึกเรื่องคำพิพากษาหนึ่เกี่ยวกับฟ้อง เคลือบคลุม", อางแลว , หน้า 406.

³ Section 264 II StPO , Op cit , P 126.

ไคหลงคอสู้ ศาลยอมมีอำนาจที่จะลงโทษจำเลยได้¹

และในกรณีที่ฟ้องจำเลย เป็นความผิดฐานหนึ่ง แต่ทางพิจารณาได้ ความว่าการกระทำของจำเลย เป็นความผิดอีกฐานหนึ่ง ตามกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาของไทยในปัจจุบัน ใ้กำหนดยกตัวอย่างให้ความผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก ฉ้อโกง ยักยอก หรือรับของโจร ความผิดที่กระทำโดยเจตนากับความ ผิดที่กระทำโดยประมาท ความผิดเหล่านี้ไม่ให้ถือว่าแตกต่างกันสาระสำคัญ ถ้า จำเลยมีไคหลงคอสู้แล้ว สามารถลงโทษจำเลยในฐานะความผิดที่พิจารณาได้ความ ไค

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹คณิง ฤาไชย , อ้างแล้ว , หน้า 119.